

**Visszaemlékező dr. Makai Lajos,
az Egyesület Elnöke 2008-2018 között.**

**Az egyesületért végzett munkájáért
Grecsák Károly díjban részesült.**

Beszélgetőtársa dr. Kozlovszky Ágnes.

Dr. Makai Lajost, a Pécsi Ítéltábla tanácselnökét, a Magyar Bírói Egyesület korábbi elnökét kérdezem bírói munkásságáról. Hány év bírói munka áll a háta mögött, Tanácselnök Úr?

Sok. Ezt jelzi, hogy a 40 éves szolgálati jogviszonyom után járó jubileumi jutalmamat jövőre kapom meg. Fogalmazóként kezdtem a bírói pályámat még 1981-ben és az első bírói kinevezésemet nem sokkal később, 1985. decemberében kaptam meg.

Bírói munkája mellett, a Magyar Bírói Egyesületnél végzett érdekképviselési munkáját megelőzően, igazgatási feladatokat is ellátott. Erről mesélne, kérem?

Igazgatási feladatokat először 1996-tól láttam el, mint a Somogy Megyei Bíróság büntető kollégiumvezetője. Ezt követően, 2003-ban kerültem Pécsre, ekkor kezdtek meg újra az ítéltáblák igazságszolgáltatási tevékenységüket, itt voltam először büntető kollégiumvezető 2012-ig, majd 2012 és 2018 között a Pécsi Ítéltábla elnöke.

A Magyar Bírói Egyesület elnökének 2008-ban választották meg. Meddig töltötte be ezt a tisztséget, és ezt megelőzően milyen kapcsolat fűzte az egyesülethez?

Valóban, 2008-ban választották meg az egyesület elnökévé, amely tisztséget 2018. december 1-ig töltöttem be. Ezt megelőzően, az egyesület újjáalakulását követő évben, 1991-ben lettem a tagja, majd 1992-től az elnökség tagjának is megválasztottak. Ezt a tisztséget elnökségemig bezárólag folyamatosan láttam el.

Mesélne az újraalakulás folyamatáról? Különös tekintettel annak időpontjára, van annak relevanciája, hogy erre a rendszerváltás után kerülhetett sor?

Igen, mindenképpen. Az egyesület újraszervezése vagy újjászervezése a rendszerváltást követően, alulról jövő kezdeményezésként indult meg, amelynek legfőbb mozgatója a bírói kar volt. Az akkori alapítók közül még ma is sokan tagjai az egyesületnek. Az egyesület első elnökévé Horeczky Károlyt, a Legfelsőbb Bíróság kollégiumvezetőjét választották meg, aki több, mint egy évtizedig volt az egyesület elnöke. Az egyesületnek a megalakulását követően meghatározó szerepe volt az első igazságügyi reformban, az 1997-ben hatályba lépett Bszi. és Bjt. előkészítésében és megalkotásában. Ekkor váltotta fel a több, mint egy évszázados igazságügyi miniszteri igazgatást a bírói öngazgatás. Ennek eredményeként felállításra került a többségében választott bírákból álló bírói öngazgatási szervezet, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács. Akkoriban az egyesület az általa létrehozott reformbizottságon - amelynek Szabó Győző, a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese volt a vezetője – keresztül gyakorolt döntő befolyást az igazságügyi reform koncepció kidolgozására, amit tulajdonképpen annak megfelelően el is fogadott az igazságügyi kormányzat, illetőleg a Parlament is. Az akkor elfogadott törvények 2011. december 31-ig hatályban voltak.

Az elfogadott Bjt-ben jelent meg a második világháború után megszüntetett bírói szolgálati jogviszony felső határának a 70 életévre történő újbóli felemelése. Sokan úgy gondolják, hogy a bírói szolgálati viszony felső határa mindig 70 év volt. Ez valóban igaz volt 1869 -től a II. világháború végéig. Valójában azonban volt egy átmenet a második világháborút követően egészen 1997-ig, vagyis az említett törvények elfogadásáig, amikor is a bírói szolgálati jogviszony felső határa megegyezett az általános nyugdíjkorhatárral. Amikor én kezdő bíró voltam, a bírói szolgálati jogviszony felső határa 62 év volt. A Bjt. szabályozása értelmében a bírákra változatlanul az általános nyugdíjkorhatár volt az irányadó, azonban ennek elérésekor a bírának nem kellett nyugdíjba vonulniuk, 70. életévük betöltéséig tovább dolgozhattak. Ez a szabályozás tette lehetővé azt is, hogy az általános nyugdíjkorhatárt elérő bíró kérhette nyugdíjának megállapítását és folyósítását is a fizetése mellett. A szolgálati felső korhatár 70 évre történő felemelésének pénzügyi okai is voltak, miután az akkori kormányzat a bírói bérek rendezését gazdasági okokra hivatkozással nem látta megvalósíthatónak, a szolgálati jogviszony felemelését ennek mintegy kompenzálásának szánta.

Ahogy említette, a rendszerváltás után a bírósági öngazgatásnak a kiépülését az Országos Igazságszolgáltatási Tanács felállítása jelentette. Milyen szerepe volt e testület létrejöttében az Egyesületnek?

Az OIT egy, többségében választott bírákból álló testületként jött létre, elnöke a mindenkori Legfelsőbb Bíróság elnöke volt. Az Egyesület, mint bírói érdekképviselői szerv, meghatározó szerepet játszott az új igazgatási modell kialakításában, és a bíróság szervezeti függetlenségének a megerősödését látta a végrehajtó hatalom igazgatási jogosítványai megszűnésében. Az új igazgatási modelltől az egyesület a bírói egyéni függetlenségének az erősödését is várta. Az újraalakulást követően tehát ez volt az egyesület előtt a legnagyobb kihívás és feladat, amelyet úgy gondolom sikeresen teljesített. Sajnálatos, hogy a bírák hivatásukhoz méltó javadalmazásának elérésében már akkor nem sikerült előre lépni.

Maga az Egyesület a bírósági öngazgatást segíti, védi, van az Egyesületnek ezzel összefüggő feladata?

Egy bírósági igazgatási modell mindig szoros összefüggésben van a bírói függetlenség kérdésével. Az egyesület legfőbb célkitűzése a bírói függetlenség védelme, erősítése. Ebből következik, hogy az egyesület akkor kerül közelebb céljai eléréséhez, ha megtalálja a módját annak, hogy befolyása legyen az igazgatási modell kialakítására, illetve annak szükséges változtatásaira a jogalkotáson keresztül. Visszatérve az előző gondolathoz, az első igazságügyi reformot hosszas polémia előzte meg, aminek a lényege abban állt, hogy vajon az igazságügyi miniszteri igazgatás mennyiben veszélyezteti a bírói függetlenséget, illetve mik a bírói öngazgatásnak az előnyei ebből a szempontból. Ebben a körben alkotmánybírói döntés is született, amelyben az alkotmánybíróság kimondta, hogy önmagában a minisztériumi igazgatás nem veszélyezteti a bírói függetlenséget, ennek feltétele azonban, hogy az igazgatásban vegyenek részt a bírák által választott bírói testületek is.

Ha így önmagában nem is veszélyeztet, mégis a saját egyesületi tapasztalatai alapján most, vagy korábban volt-e, van-e olyan körülmény, tényező, ami potenciálisan mégis veszélyeztető volt vagy lehet? A bírósági öngazgatás tud-e úgy korlátozódni, hogy az adott esetben a bírói függetlenséget sértheti?

Az elmúlt néhány év küzdelmes volt az egyesület számára. Amikor az egyesület bizonyos kérdésekben állást foglalt – pl. integritási szabályzat –, ami

valamiért nem tetszett a központi igazgatásnak, megindult egy folyamat az egyesület ellehetetlenítésére. Ez az OBH elnökének kinevezési hatáskörébe tartozó vezetők személyes számonkérésével kezdődött, majd az elnöki kar néhány szószólójának az egyesület elleni nyílt fellépésében csúcsosodott ki. Ez időben –2018 január– megegyezett az OBT tagok választásával; az egyesület elleni támadások mindennapossá váltak. Egymást követték a retorziók, például a székhely használati jog megvonása, illetve az anyagi támogatás megszüntetése. A legnagyobb gondot az jelentette, hogy a bírósági szervezeten belül kellett az érdekképviselőnek harcolnia a központi igazgatással szemben, annak ellenére, hogy a lényeges stratégiai célok tekintetében az álláspontok között nem volt eltérés. Sajnálatos, hogy a központi igazgatás az eltérő véleményt nem vitaalapként, hanem támadásként élte meg, ami a bírói kart is megosztotta. Hadd utaljak a szégyenletes OBT póttagválasztó küldött értekezletre. A központi igazgatás tehát az egyesületet tulajdonképpen szükséges rossznak, de inkább rossznak, mint szükségesnek tartotta. A különböző intézkedések nyomán többen a bírói függetlenséget is veszélyeztetve látták.

Az OBH elnökének személyében történt változás kihatással volt erre a folyamatra?

Nyilvánvalóan változások történtek, de én azt gondolom, hogy erről még korai lenne véleményt alkotni, hiszen még kevés idő telt el a vezetőváltás óta. Egy kétségtelen, hogy megszűntek belülről a bírói egyesületet ért alaptalan támadások és az új vezető partnerként kezeli az egyesületet.

Ez az időszak befolyással volt az Egyesület tagságára? Gondolok itt esetlegesen az Egyesületből történő kilépésekre?

Határozottan, igen, történtek személyi változások. Azt gondolom nyílt titok, hogy a vezetők kilépése nem önkéntes volt, hanem valamiféle nyomás hatására történt, mint ahogy bizonyos törvényszéken az egyesületi tagok „listázása” is. Itt nem arról van szó, hogy a vezetők azért léptek ki, mert felismerték, hogy az érdekképviselő és az igazgatás összeegyeztethetetlen, hanem egyszerűen nyomásgyakorlás történt, mint ahogyan a lemondott OBT tagok, póttagok irányába is.

És ilyen veszélyt jelentett-e például amikor a nyugdíjkorhatárt visszavették erre a 62 éves korhatárra?

Igen, igen. Azt gondolom, hogy ez nagy törés volt a bírói karban. Hasonló már történt a második világháborút követően – amikor több száz bírónak kellett feladni a hivatását –, azonban annak egészen más okai voltak.

Ez a nyugdíjkorhatár kérdése az ön egyesületi elnökségének ideje alatt volt?

Igen, konkrétan 2012-ben.

Ezzel az eseménnyel kapcsolatban kapott-e akár az Egyesület, akár Ön, mint az egyesület elnöke megkeresést akár előzetes kérdés megvitatása, akár más szakmai vélemény megalkotása érdekében?

2010-ben volt az egyesület újraalakulásának a 20. évfordulója, ebben az évben voltak a parlamenti választások is. Számunkra az volt a furcsa, hogy a választásokat megnyerő kormánypárt programjában az igazságszolgáltatást érintően szinte semmi nem szerepelt. A 20. évfordulóról egy nagyobb szabású rendezvényen emlékeztünk meg Pécssett, amelyen részt vett az akkori kormány igazságügyért felelős államtitkára is, aki felszólalásában meglehetősen sejtelmesen fogalmazott az igazságszolgáltatással kapcsolatban, de utalt a készülő Alaptörvényre, illetve bizonyos változásokra.

Ezt követően az események felgyorsultak, meglepetésszerű volt az egész történet, miszerint az új Alaptörvény nyugdíj reformot is bevezet, ami a bírói kart is érinti. Az a felismerés, hogy mi fog történni, mindenkit sokkolt, különösen az érintetteket. Nyilvánvaló, hogy mint érdekképviselőnek az volt a feladatunk, hogy ezt megpróbáljuk megakadályozni. Ugyanakkor azt is felismertük, hogy meglehetősen eszköztelenek vagyunk – bizonyos szakszervezeti jogosítványok hiányában – a kétharmados többséggel szemben és nem tudtuk megakadályozni a „nyugdíjreformot”, még az erős nemzetközi nyomással együtt sem. Így akkor azt a célt tűztük ki, hogy ennek a hatásait, hátrányos következményeit valamiféle módon megpróbáljuk csökkenteni, tompítani. Több alkalommal folytattunk tárgyalásokat az aktuális igazságügyi kormányzattal, és ennek, valamint a nemzetközi nyomásnak az eredményeképpen alakult ki a mindenki előtt ismert megoldás a kártérítésekre, illetve lépcsőzetes nyugdíjba vonulásra.

Akkor ez végül is tekinthető eredménynek?

Ez a mai napig vitatott kérdés, hiszen sok mindent nem lehet kárpótolni, de ez valamiféle enyhítése volt annak a sokknak, ami a bírói kart erkölcsileg és

anyagilag érte. Nyilván a „kényszernyugdíjazásnak” megvannak a sajátos politikai okai, ennek elemzése azonban meghaladja ennek a beszélgetésnek a kereteit. Különösen annak fényében, hogy 1996-ban megtörtént a bírói kar átvilágítása és a vizsgálat nem hozott olyan eredményt, ami igazolta volna egyes bírák érintettségét a rendszerváltás előtti állambiztonsági szolgálattal.

A nyugdíjazás kérdésében lehetett tárgyalni vagy más módon befolyásolni a döntéshozót?

Folyamatos kapcsolatban álltunk az igazságügyi kormányzattal, illetve a nemzetközi egyesülettel is.

Az egyesület képviselőjében a nemzetközi egyesülettel is tárgyalt, és ők is próbáltak felénk, vagy a kormányzat felé kommunikálni?

Természetesen, de nem sok eredménnyel. Sokan azt mondják, hogy radikálisabban kellett volna az egyesületnek fellépnie, de arra a kérdésre, hogy hogyan, sem akkor, sem azóta nem kapok választ. De utólag is úgy gondolom, hogy nem lehetett volna ezt megakadályozni.

Erre adott esetben fordítva is tesznek kísérletet, például ebben az ügyben, akár az igazságügy minisztérium részéről, vagy a kormányzat részéről, próbálták megnyerni az egyesületet vagy az elnökséget, akár Önt?

Adott esetben a politika nagyon szívesen „használja” az egyesületet, mint a bírák nagy részét tömörítő civil szervezetet, amikor a saját politikai érdekei ezt úgy kívánják. Ez esetben hajlandóak a maximális együttműködésre, véleményünket kérik, illetve felhasználják az egyesület gondolatait, elképzeléseit. Amikor pedig nem, akkor mellőznek, figyelmen kívül hagynak bennünket, mintha nem is léteznénk. Figyelmen kívül hagyják a stratégiai partnerségi megállapodást, különösen akkor, ha azt érzik, hogy az aktuális változtatási szándék nem találkozik a bírák elképzeléseivel, jó példa erre az un. pontozásos KIM rendelet módosítása. A másik példa a közigazgatási bíróságok létrehozására irányuló elképzelés, amely mellé a közigazgatási bírák egyesülete is felsorakozott, és erre gyakran hivatkozott is az igazságügyi tárca.

Visszatérve a MABIE-hez sokan az egyesületet belülről is „használják” egyéni érdekeik érvényesítése céljából. Több bírósági vezető az egyesület hátán lovagolt fel vezetői pozícióba – ami önmagában nem baj -, majd rövid időn belül valamilyen megfelelési kényszer mentén nyíltan támadta az egyesületet. Volt olyan is az elmúlt 15 évben, aki többször is változtatott álláspontján a

széliránytól függően. Nem olyan egyszerű az egyesületi munka ebből a szempontból sem, mert valamilyen szinten minden oldalról, kívülről és belülről is nyomás alatt kell eredményes érdekképviseleti munkát felmutatni.

Talán az egyesület eszközszerkezete sem olyan erős.

Így van. Az érdekképviselet nagyon sokszor eszköztelen. Ráadásul a bírói egyesületnek a szakszervezetekhez képest sokkal szűkebb az eszköztára, nincsenek olyan radikális eszközök a kezünkben, amiket egyébként a szakszervezetek gyakorolhatnak.

Mégis mit tud egy bírónak nyújtani, például egy fiatalabb, kezdő bíró számára mi teheti vonzóvá az egyesületet? Magam is viszonylag későn talákoztam az egyesülettel, pár év kellett, hogy egyáltalán tudjak róla, a tagság lehetőségéről, feladatokról. Ha például ajánlani kellene egy kezdő bírónak az egyesületet, hogy miért jó a számára, mi lenne az, amit tudna mondani?

Nehéz olyan konkrétat mondani, mert nagyon sok múlik mindig az egyesületnek a helyi meghatározó személyiségein, ahol ilyenek nincsenek, ott azt sem tudják, hogy létezik az egyesület.

Eleinte nem is tudtunk róla, majd az utóbbi időben negatív beállítást kapott.

Mint mondtam, nagyon sok múlik az egyesület helyi vezetőjén, de meghatározó lehet az igazgatási vezető hozzáállása is. Vannak az országnak bizonyos részei – melyeket most nem akarok nevesíteni – ahol a korábban említettek miatt az egyesületet közellenségnek tekintik, mintha az ördöggel cimborálna és nem ismerik fel, hogy az egyesület és az igazgatás céljai a meghatározó kérdésekben, mint a bírói függetlenség erősítése, a bírák anyagi megbecsülésének javítása közös érdek. Az sem baj, ha az igazgatás és az érdekképviselet nem ugyanazon az úton halad, a lényeg az, hogy ez a közös cél érdekében történjen. Nehéz lenne elvitatni, hogy az egyesület bármikor is a bírói kar érdekei ellen cselekedett volna, legfeljebb a központi igazgatás részéről másként került kommunikálásra. Gondoljunk csak vissza az elmúlt évek történéseire, mindig a bírói egyesület lépett fel nyilvánosan a bírói kart ért különböző nemtelen támadások esetén, erre az igazgatás részéről elvéve került sor. Azt kellene felismerni, hogy az egyesület bizonyos kérdésekben másképp – szabadabban és nyíltabban – tudja artikulálni a bírák érdekeit, mint az igazgatás.

A saját elnökségi ideje alatt mi volt a legfontosabb célkitűzés, amit szeretett volna megvalósítani, mint elnök?

Az egyik legnagyobb cél az életpálya modell volt. Amiért a kezdettől fogva dolgoztunk. Ennek az előzménye az volt, hogy 2004-ben született már egy életpálya koncepció, amit az akkori igazságügyi kormányzat is magáévá tett. Az akkori igazságügyi államtitkár egy választmányi ülésünkön messzemenőig támogatta a magyar bírói egyesület életpálya koncepcióját, sőt az igazságügy minisztérium fel is vette ezt a programjába. Ugyanakkor gazdasági okokra hivatkozva elvetették annak megvalósítását. Persze okot találni mindig lehet, azonban azt is látni kell, hogy ez alapvetően politikai akarat kérdése, hiszen az ország költségvetéséhez képest az igazságszolgáltatás költségvetése nem tétel, bármekkora is legyen az, egy gazdaság stabilitását soha nem az igazságszolgáltatás költségvetése veszélyezteti.

Éppen ezért mindenki számára, számomra is nagy öröm volt, hogy a bírói bérek valamilyen szinten rendezésre kerültek az elmúlt évben, hiszen az egyesület mindig prioritásként kezelte a magyar bírói bérek közelítését az uniós tagállamok bírónak anyagi megbecsüléséhez.

Ez lett volna a következő kérdésem, hogy a célokból mely valósult meg és mennyiben?

Részben ez az életpálya modell volt a cél, a másik cél pedig az volt, hogy kezelje a mindenkori politikai hatalom partnerként és tényezőként az igazságszolgáltatást érintő bármelyik kérdésben az érdekképviselői szervet.

És hogy látja, sikerült?

Igen is, meg nem is. Ahogyan már említettem az egyesület és a végrehajtó hatalom viszonya különböző érdekek mentén változó volt. Részt vettünk a hatályos Bszi. és Bjt. koncepciójának kidolgozásában is és már a jogalkotási folyamat kezdetén megfogalmazzuk az aggályainkat bizonyos elképzelésekkel szemben. Ezek az aggályok bizonyos rendelkezésekhez kapcsolódtak, amelyek a bírói önkormányzatiságot érintették, a súlyok-ellensúlyok kérdését, amelyek az OBH elnöke és az Országos Bírói Tanács viszonyában kellett volna, hogy érvényesüljenek, különösen az OBT jogosítványai körében. Aggályainkat nem fogadták el, ugyanakkor az idő bennünket igazolt. A törvények elfogadását követően fokozatosan – részben nemzetközi nyomásra –, bekövetkeztek azok a változások a törvényekben, amelyek szükségességét mi már kezdettől fogva mondtunk, jeleztünk.

Mondhatjuk azt, hogy mégis lett eredménye ennek az erőfeszítésnek?

Én csak azt tudom mondani, hogy az egyesület jól látta a kritikus pontokat, ahol a törvényhozás nem fogadta el véleményünket, és később ezek nemzetközi nyomásra, vagy az Alkotmánybíróság döntései folytán folyamatosan módosításra kerültek. Hadd említsek erre egy példát. Országos szinten az ügyteher megoszlásában tapasztalható egyenlőtlenségek megszüntetése folyamatos problémát jelentett. Ehhez kapcsolódott az OBH elnökének bíróság kijelölési joga, ami bizonyos nagy terjedelmű ügyek áttételének a lehetőségét biztosította egy kisebb ügyteherrel rendelkező bírósághoz. A kérdés a törvényes bíróhoz való jog alapvető jelentőségű kérdését érintette. Mi kezdetől fogva azt javasoltuk, hogy ne az Országos Bírósági Hivatal elnöke, hanem a Kúria jogosítványa legyen ez, mint ahogy a rendes ügymenetben az eljárási törvények adta szabályozási keretben a Kúria az, aki végső soron kijelöl. Javaslatunk nem került elfogadásra, annak ellenére, hogy a nemzetközi bíróság, határozataiból már akkor kiolvasható volt, hogy a törvényes bírón kívüli másik bíróhoz, bírósághoz való ügy áttétel akkor lehet legitim, ha az a bírósági szervezeten belül történik. A szabályozás utóélete mindenki előtt ismert.

Ez csak egy példa, de számtalan ilyen példa volt, ami az OBT jogállását, egyetértési, illetve véleményezési jogát illeti és még a mai napig vitatható a szabályozás, illetve számtalan szabályozatlan kérdés van. Ezekkel a kérdésekkel foglalkozik a PTE jogi karának az IM-mel közös kutatási programjában készült tanulmány kötet is, amelyben társszerző voltam. Úgy vélem, hogy az elmúlt nyolc év alatt elegendő tapasztalat gyűlt össze ahhoz, hogy megtörténjen a Bszi. és a Bjt. felülvizsgálata és módosítása a bírói öngazgatás erősítése érdekében.

Egy kicsit maradva a bírósági öngazgatásnál, annak legitimációjánál – érintve a bírói függetlenséget is –, mi a véleménye a közelmúlt azon döntéseiről, melynek eredményeként alkotmánybíró nevezhető ki kúriai bíróvá? Ez a helyzet válhat-e olyan tényezővé, amely veszélyt jelent akár a bírói függetlenségre is? Ezesetben az országgyűlés által választott alkotmánybírói státusból, akár rendes bírósági gyakorlat nélkül kerülhet sor kinevezésekre. Mi a véleménye ezekről a kinevezésekről?

Véleményem szerint meglehetősen vitatható a szabályozás.

Az elnöksége időszakából tudna-e arra példát mondani, hogy mi volt a legnehezebb, amivel meg kellett küzdenie, mi volt kihívás az Ön számára, és annak mi lett az eredménye?

Sok kihívás volt, a legnagyobb kihívást mindig az jelentette, ha belső támadások ellen kellett megvédeni az egyesületet. Az utóbbi egy-két évben megkezdődött a központi igazgatásnak az egyesület elleni támadása, aminek voltak előzményei, ugyanis az egyesület meglehetősen kemény kritikákat fogalmazott meg az OBH elnökének bizonyos szabályzataival, intézkedéseivel szemben, lásd például az integritás szabályzatot. Az integritás szabályzatot 2015-ben véleményezte az egyesület egy választmányi ülésén, amely vélemény megjelent a sajtóban is. Az integritási szabályzatot a választmány elfogadhatatlannak tartotta, azzal szemben alkotmányossági aggályokat is megfogalmazott, különösen azért, mert a kétharmados törvényekben foglalt kötelezettségeken és elvárásokon túlmenő, tehát szigorúbb elvárásokat támasztott a bírakkal szemben. Az integritási szabályzat végül is nem is állta ki az Alkotmánybíróság próbáját, de hál istennek mára már a jelentősége is meglehetősen csökkent.

Mi az, amire az elnöki munkásságából, az egyesületi tevékenységéből szívesen emlékszik vissza?

Gyakorlatilag mindenre szívesen emlékezem, még a negatív dolgokra is. Ki kell emelnem a választmányi ülések őszinte légkörét, ahol mód és lehetőség volt arra, hogy az ország minden részéből összegyűlve tényleg megismerhessük, hogy hol mi a probléma, és sikerült sokszor kikristályosítani olyan elképzeléseket, amik előre mutatóak voltak és az egész bírói kar érdekét szolgálták.

Meg kell emlékezni az egyesület által alkotott etikai szabályzatról, valamint a felállított etikai bizottság munkájáról, melynek döntései időtállóan bizonyultak és súlya volt a bírák szemében. A mai napig sokszor hivatkoznak még ezekre a döntésekre, amelyek egyfajta zsinórmértéket állítanak fel, a tekintetben, hogy mik azok a magatartások, amik nem méltóak egy bírónak a magánéletben, munkában.

További kiemelkedő eredménynek tartom a bírósági dolgozók legnagyobb seregszemléjének, a bírósági sportnapoknak a felélesztését, és rendszeressé tételét.

Ugyancsak eredményként tekintek az egyesület által kidolgozott életpálya modellre is, amely alapját képezheti a további munkának.

Figyelemmel az egyesület mostani helyzetére, a jelenlegi viszonyrendszerben – gondolok itt a jelenlegi igazgatási és kormányzati rendszerre – hogyan látja az Egyesület feladatait? Mi lenne, vagy mi kellene, hogy legyen az iránya, célja, jövője?

Szerintem a jelenlegi helyzetben tovább kell folytatni – az anyagi megbecsülés további javítását szem előtt tartva – a munkát a bírói életpályamodell elfogadtatása tekintetében. Ezen túl azt gondolom, hogy fel kellene vállalni a létünket, mindennapi munkánkat meghatározó szervezeti és jogállási törvény eddigi tapasztalatainak összegzését és elképzeléseket kidolgozni a módosítások irányaira.

A másik, amit már említettem, hogy megpróbálni egyfajta segítséget nyújtani ahhoz, hogy megállítsuk a szakmai munka és az igazgatás összemosódását, mert ez rossz irányba viszi az igazságszolgáltatást, negatív hatással van a szakmai munka színvonalára. Úgy gondolom, hogy az igazgatásnak alá kell rendelődnie a magas színvonalú ítélkezés kiszolgálásának, és nem fordítva. Mentessé kell tenni az igazságszolgáltatást minden olyan tevékenységtől, „pótcselekvéstől”, ami nem igazságszolgáltatás specifikus, sem a társadalmi megítélésünket nem segíti, sem a bírói kar megítélését nem befolyásolja pozitívan. A legnehezebb feladat pedig a politikával megértetni a harmadik hatalmi ág függetlenségének a lényegét. Nagyon rossz üzenete van ugyanis annak, amikor egy vezető politikus dicsér, vagy kritizál a médián keresztül bírói ítéleteket és döntéseket, különösen, ha azok nem jogerősek. Az pedig végképp nem megengedhető, hogy egyes bírákat állítsanak ily módon pellengérré.

Az ilyen megnyilvánulások a leginkább alkalmasak az igazságszolgáltatás függetlenségének az aláásására, és a társadalomnak, a közvéleménynek az igazságszolgáltatással szembeni befolyásolására. Tudom, hogy ennek kezelése nem egyszerű feladat, és nem csupán hazánkra jellemzőek az ilyen politikai töltetű nyilatkozatok, de bennünket nem tesz boldoggá, ha a szomszéd tyúkjá is megdöglük.

Az egyesületnek feladata-e, illetve mit tud az egyes bírónak nyújtani? Lehet-e az egyesület a szócsöve a szólásszabadságában valamilyen

mértékben korlátozott bírónak, vagy akár a nagyobb létszámú bírói karnak?

Szerintem minden további nélkül.

És adott esetben kell is?

Így van, kell is. Mind az egyesület, mind az igazgatás az ítélkező tevékenységünket hivatott szolgálni.

Összegzőként mi az a bölcsesség, élettapasztalat, amit útravalóul abba a bizonyos vándortarisznyába a fiatalabb bírótársainak bele tenne, ami már Önnek, mint esszencia megvan?

Egy biztos, amit vallok, hogy a bírói hivatás tudás és tapasztalat alapú szakma. A tudást még csak-csak meg lehet szerezni szorgalommal és megfelelő képességekkel rövidebb idő alatt is, de a tapasztalatot nem. Azt gondolom, hogy a mai fiatalokban ezt a felismerést kellene tudatosítani. Mondok egy rossz példát. Egy esztergályos, aki 22 éves korában megtanulja a szakmát, lehet, hogy 28 éves korában világbajnok esztergályos lesz, mert meg tudja szerezni a szükséges gyakorlatot 6 év alatt. Egy bíró bármilyen szorgalmas, akkor sem fogja tudni megszerezni egy-két év alatt azt a tapasztalatot, ami ahhoz szükséges, ami Juhász Andor fogalmai szerint a jó bírót jelenti. A problémát én a sok fiatal kollégának a türelmetlenségében látom, néhányan nem tudják kivárni a sorukat, sokan kívülről is láthatóan alig várják, hogy a néhány évvel idősebb kolléga tűnjön már el szervezetből. Hozzáteszem ez a jelenség, a mielőbbi „pozícióba” kerülés, napjainkban nem csak az igazságszolgáltatásra jellemző, hanem az élet minden területén megfigyelhető.

A bírói hivatás sajátossága éppen abban rejlik, hogy nem hasonlítható össze más hivatásokkal, és sokkal tradicionálisabb bármely más szakmánál. Nyilván haladni kell a korrallal, különösen, ami a számítástechnika területét illeti, de látni kell, hogy az ítélkezésben egyik napról a másikra nem lehet nagy felfedezéseket tenni, egyik pillanatról a másikra nem lehet mindent gyökeresen megváltoztatni, mint esetleg más szakterületeken, például megtalálni a koronavírus vakcináját.

Van-e esetleg olyan téma, amit nem érintettünk és mindenképpen megosztana velünk?

A bírói egyesület céljainak megvalósításához azt kell elérnie, hogy nélkülözhetetlen és mellőzhetetlen tényező legyen az igazságszolgáltatás

területén. Olyan tényező maradjon, akinek a véleményére oda kell figyelni, legyen az politikus, legyen az szakma, legyen bármi más, akkor már be tudja tölteni a rendeltetését.

Ehhez tud-e súgni, ötletet adni?

Meg kell próbálni higgadtan és okosan „politizálni”.

Bennem még mindig kérdés a fiatalok megszólítása, erre van-e javaslata?

Azért nehéz a fiatalok megszólítása, mert nem biztos, hogy akarják, hogy megszólítsuk őket.

Akkor úgy szólítsuk meg, hogy ne vegyék észre?

Igen, talán úgy, hogy ne vegyék észre, hogy az nekik szól, hiszen az egyesület az ő javukat is szolgálja.

Köszönöm szépen a beszélgetést, megtiszteltetés volt.

Én is köszönöm.